

T.C.
YARGITAY
11. Hukuk Dairesi
ESAS NO : 2020/4396
KARAR NO : 2021/3198

Y A R G I T A Y İ L A M I

MAHKEMESİ : ***** BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ ***** . HUKUK DAİRESİ
TARİHİ : *****
NUMARASI : *****
DAVACI : R. S.
VEKİLİ : AV. *****
DAVALI : ***** BANKASI A.Ş.
VEKİLİ : AV. *****

TÜRK MİLLETİ ADINA

Taraflar arasında görülen davada ***** Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen ***** tarih ve ***** E. - ***** K. sayılı kararın taraf vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine, istinaf isteminin esastan reddine dair ***** Bölge Adliye Mahkemesi ***. Hukuk Dairesi'nce verilen ***** tarih ve ***** E- ***** K. sayılı kararın Yargıtay'ca incelenmesi davalı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla, bazı noksanlıkların ikmalî için mahalline gönderilen dosyanın eksikliklerin giderilmesinden sonra gönderildiği anlaşılmakla, 6100 sayılı Kanun'un 369. maddesi gereğince miktar veya değer söz konusu olmaksızın duruşmalı olarak incelenmesi gereken dava ve işlerin dışında bulunduğu duruşma isteğinin reddiyle dava dosyası için Tetkik Hakimi ***** tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe, layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

Davacı vekili, davalı banka şubesinde 2010 yılında Genel Tarımsal Kredi Sözleşmesine kefil olarak imza attığını, söz konusu kredi sözleşmesine ilişkin imzası bulunan dosya kapatıldığı halde, imzasının, beyanının ve kabulünün bulunmayan başka bir dönemsel Genel Tarımsal Kredi Sözleşmesine ilişkin kendisinin yükümlülüklerini devam ettirdiğini ve kefil gösterdiğini tespit ettiğini, belirterek icra dosyasında borcunun olmadığını tespitine, kendisinden haksız yere tahsil edilen paranın yasal faizi ile tarafına ödenmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, davanın reddine, % 40 kötü niyet tazminatına hükmedilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkemece yapılan yargılamaya göre, bankacılık işlemi niteliğindeki tarımsal kredi sözleşmesinden kaynaklı alacağın tahsiline yönelik yapılan ilamsız icra takibinin dayanağı olan tarımsal kredi sözleşmesinde davacının kefilliğinin bulunmamasına dayalı olarak menfi tespit davası açıldığı, Tarımsal Kredi Sözleşmesi'ne dayalı davalar TTK'nın 4/1-f maddesi kapsamında mutlak ticari dava niteliği bulunduğu görevli mahkeme asliye ticaret mahkemesi olduğu, yargı çevresinde münferit yargılama yapan ticaret mahkemesi bulunmadığından davaya Asliye Ticaret Mahkemesi sıfatıyla bakıldığı, diğer yandan eldeki davanın 6102 sayılı TTK'nun 5/A maddesi kapsamında dava şartı arbuluculuğa

ESAS NO : 2020/4396

KARAR NO : 2021/3198

tabi davalardan olduğunun anlaşıldığı, davacının dava açmadan önce arabuluculuğa başvurmadığı, davada davacının dava açmadan önce 6102 sayılı TTK'nın 5/A maddesi kapsamında dava şartı arabulucuya başvurmadan dava açtığının anlaşıldığı gerekçesiyle, davanın dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine, davaya esastan karar verilmediğinden davalının kötüniet tazminat talebinin reddine karar verilmiştir.

Karara karşı taraf vekillerince istinaf talebinde bulunulmuştur.

Bölge adliye mahkemesince, davacı, dava açmadan önce arabuluculuğa başvurduğuna dair beyanda bulunmadığı gibi dosya içerisinde de arabuluculağa başvuruya (ve sona ermesine) ilişkin belge de bulunmadığı, bu durumda 6325 sayılı yasanın 18/A-2 maddesine göre davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmesinde yasaya aykırı bir hal söz konusu olmadığı gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Karar davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Bir ticari davanın açılmasından önce arabulucuya başvurulmuş olmasının dava şartı olabilmesi bazı koşulların gerçekleşmesine bağlıdır. Buna göre; (a) Öncelikle konusu, bir miktar paranın ödenmesi olmalı, (b) Sonra dava konusu olan bir miktar paranın ödenmesi için yapılan talep, bir alacak veya tazminat talebi olarak ileri sürülmelidir. Bu koşulların bulunması halinde dava açılmasından önce arabulucuya başvurulmuş olması, dava şartı olacaktır. Bu koşulların gerçekleşmediği ticari davalarda davanın açılmasından önce arabulucuya başvurulmuş olması, dava şartı olarak kabul edilmeyecektir.

Kanun maddesinin metni ve gerekçesi bu kadar açık ve net olup zorlamayla da olsa genişletici bir yorum yapılmasına elverişli değildir. Zaten ileri ve özgürlükçü hukuk düzenlerinde zorunlu ve emredici kuralların dar yorumlanması esastır. Menfi tespit davalarının ticari bir dava olduğu için TTK'nun 5/A maddesi kapsamına alınması ve böyle bir davayı açmak isteyen kişinin önce arabulucuya başvurmaya zorlanması, kanuna aykırı olduğu gibi sayısız hukuki sakıncalara da neden olacaktır. Bu itibarla kanun hükmünde öngörülen açık ifadelerle rağmen dava şartı arabuluculuğun uygulama alanının genişletilmesi doğru değildir.

HMK'nın 106. maddesinde düzenlenen tespit davasının özel bir şekli olan menfi tespit davası, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat davası olarak nitelendirilemez. Bu dava sonucunda, borçlunun borçlu olmadığı anlaşılmaması halinde borçlu olunmayan kısım belirtilmek suretiyle olumsuz tespit hükmü kurulmaktadır. Menfi tespit davasının istirdat davasına dönüştüğü hâllerde dahi olumsuz tespit hükmü kurulması gerekmektedir. Başka bir deyişle, menfi tespit davasının niteliği gereği verilen kararlarda, yalnızca davacının borçlu olup olmadığı belirlenmekte, borçlu olmadığı kısma ilişkin olumsuz tespit hükmü kurulmaktadır. Bu hüküm, herhangi bir alacağın tahsilini gerektirir nitelikte bir ilam olmadığından esasa yönelik olarak İİK'nın 32. maddesi uyarınca doğrudan ilamların icrası yolu ile takibe konulamaz. Oysa arabuluculuk sonucu verilen kararlar ilam hükmünde olup, cebri icra yoluna başvurulabilecek niteliktedir. Ancak menfi tespit davaları sonucunda verilen hükümler esasa yönelik olarak cebri icraya konu edilip infaz edilemeyeceğinden, ticari davalarda arabuluculuğa başvuruyu dava şartı olarak öngören madde hükmünün amaçsal yorumundan Yasa Koyucu'nun bilinçli olarak menfi tespit davalarını arabuluculuk dava şartına tabi tutmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda

ESAS NO : 2020/4396

KARAR NO : 2021/3198

mahkemece arabulucuya başvurulmadığından davanın dava şartı yokluğundan reddine karar verilmesi doğru görülmüştür.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle, davalının temyiz isteminin kabulü ile İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının **BOZULARAK KALDIRILMASINA**, HMK'nın 373/1. maddesi uyarınca dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, ödediği peşin temyiz harcının isteği halinde temyiz eden davalıya iadesine, 01.04.2021 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.